

DOUĂ DECORAȚII CONFERITE LUI ALEXANDRU MARGHILOMAN (1888, 1895)

Doctor în istorie **Laurențiu-Ștefan SZEMKOVICS***

E-mail: laurszem@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6010-1469>

Arhivele Naționale ale României

* Doctor în istorie, arhivist la Arhivele Naționale ale României, membru al Comisiei Naționale de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române și al mai multor comisii județene de heraldică. Autor a numeroase lucrări, studii și articole în domeniul istoriei și științelor auxiliare ale istoriei: heraldica, sigilografia, faleristica și vexilologia.

TWO DECORATIONS CONFERRED ON ALEXANDRU MARGHILOMAN (1888, 1895)

Summary. In this article, the author presents, using phaleristics, heraldry and sigillography, the Order of the *Star of Romania* and the Order of the *Crown of Romania* which were awarded to Alexandru Marghiloman in 1895 and 1888.

Keywords: Alexandru Marghiloman, phaleristics, heraldry, sigillography, Order of the *Star of Romania*, Order of the *Crown of Romania*.

Rezumat. În acest articol, autorul prezintă, apelând la faleristică, la heraldică și la sigilografie, Ordinul *Steaua României* și Ordinul *Coroana României* care i-au fost acordate lui Alexandru Marghiloman în anii 1895 și 1888.

Cuvinte-cheie: Alexandru Marghiloman, faleristică, heraldică, sigilografie, Ordinul *Steaua României*, Ordinul *Coroana României*.

Alexandru Marghiloman s-a născut la 27 ianuarie 1854, la Buzău. Și-a luat licența și doctoratul în Drept și Științe politice la Paris (1878). A intrat în magistratură ca procuror la Tribunalul Ilfov (1878), iar din 1883 a activat în cadrul baroului, apoi ca avocat al statului, funcție din care s-a retras pentru a se lansa în politică. De la 1884 a fost de mai multe ori deputat, senator, ministru de justiție, de interne, de externe, de domenii, de lucrări publice și de finanțe. După izbucnirea Primului Război Mondial, a fost adept al alianței cu Puterile Centrale. În timpul ocupației străine a unei părți din teritoriu (1917–1918) a rămas în zona ocupată, conducând operațiunile organizate de Crucea Roșie pentru ajutoarea răniților și prizonierilor români. A fost prim-ministru al României într-o perioadă grea pentru țară (5 martie – 24 octombrie 1918), după antamarea armistițiului cu Puterile Centrale, care au impus condiții grele ale păcii de la Bufta, semnată la 24 aprilie 1918. În timpul guvernării sale, la 27 martie 1918, Sfatul Țării din Basarabia a votat unirea cu România. A publicat o mare parte din discursurile sale politice (perioada 1885–1895). Marghiloman s-a numărat printre marii moșieri ai țării. Crescător și proprietar de cai de curse, a fost animator al curselor ecvestre în țara noas-

tră. A fost fondator al Băncii Generale Române, al Băncii Agricole și unul din principalii deținători ai Societății de asigurări *Generală*. A încetat din viață la 10 mai 1925, la Buzău [1, p. 20].

Prezentăm, ținând seama de *Regulamentul pentru portul decorațiilor și medaliilor din 1884* [2, pp. 3202-3203], descrierile distincțiilor onorifice, precum și reproducerile grafice care provin de la Arhivele Naționale Istorice Centrale (documentele și Ordinul *Coroana României*) și de pe site-ul <https://www.ordersandmedals.ro/> (Ordinul *Steaua României*).

Prin decretul regal nr. 1 din 1 ianuarie 1895 [3] (fig. 1), regele Carol I i-a conferit lui Alexandru Marghiloman, ministrul Justiției, Mare Ofițer al Ordinului *Coroana României*, Ordinul *Steaua României* în gradul de Mare Ofițer (fig. 3-4, 5). Conform adevărului de primire a brevetului și însemnelor de Mare Ofițer al Ordinului *Steaua României*, completată și semnată în 6/18 ianuarie 1895, Alexandru Marghiloman s-a născut la 27 ianuarie 1854, la Buzău și își avea domiciliul în București [4] (fig. 2).

Ordinul *Steaua României* a fost instituit prin Legea nr. 1.108 din 10 mai 1877 [5, pp. 3159-3160]. Potrivit *Regulamentului pentru aplicarea legii relative la instituirea Ordinului „Steaua României”*, sanc-

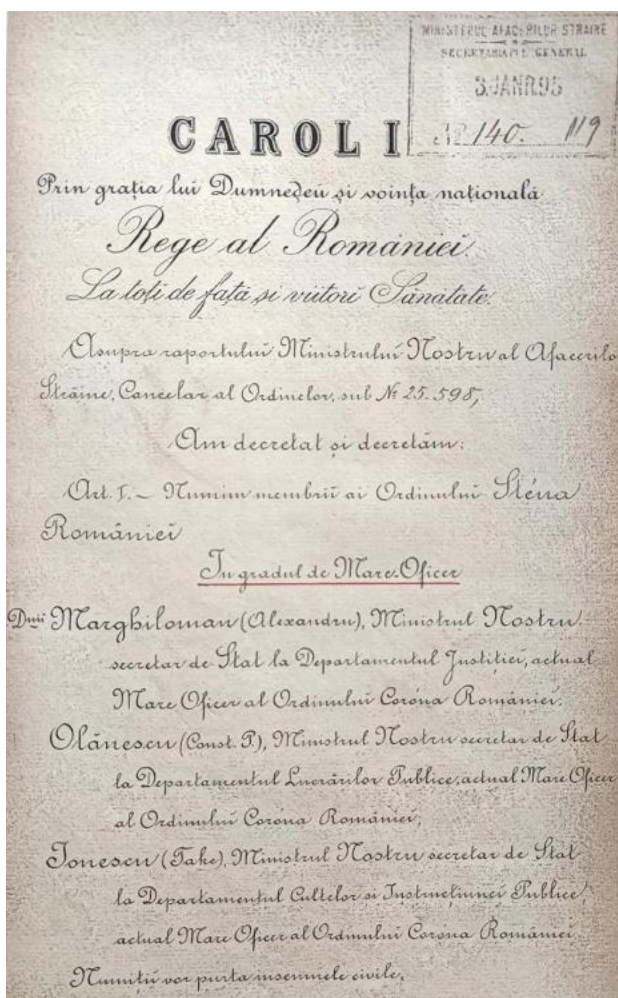

Fig. 1. Decretul regal nr. 1 din 1 ianuarie 1895 (prima pagină).

ționat prin Decretul nr. 1.517 din 28 iunie 1877 [6, pp. 4317-4319] și *Regulamentului Ordinului „Steaua României”* nr. 2001 din 6 august 1885 [7, pp. 2098-2099]: „Decorațiunea Steaua României este o cruce cu smalț albastru, înconjurată de raze, purtând coroana domnească / regească. Centru crucii este de smalț roșu, înconjurat cu ramuri de stejari verzi, având pe o parte vulturul cu deviza IN FIDE SALUS, iar pe cealaltă parte cifra domnitorului / regelui. Crucea, cu smalț albastru, este de argint pentru Cavaleri și de aur pentru Ofițeri, Comandori, Mari-Ofițeri și Mari-Cruci. Diametrul este de 40 milimetri pentru Cavaleri și Ofițeri și de 60 milimetri pentru Comandori și Mari-Ofițeri. Cavalerii poartă decorațiunea pe partea stângă a pieptului, atârnată de o cordea moarăată roșie, cu marginile albastre-închise, fără rozetă. Ofițerii o poartă în același loc și cu aceeași cordea, însă cu rozetă. Comandorii poartă decorațiunea la gât, legată cu o cordea moarăată roșie, cu margini albastre, însă mai lată decât a Ofițerilor și a Cavalerilor. Marii Ofițeri poartă pe partea stângă a pieptului

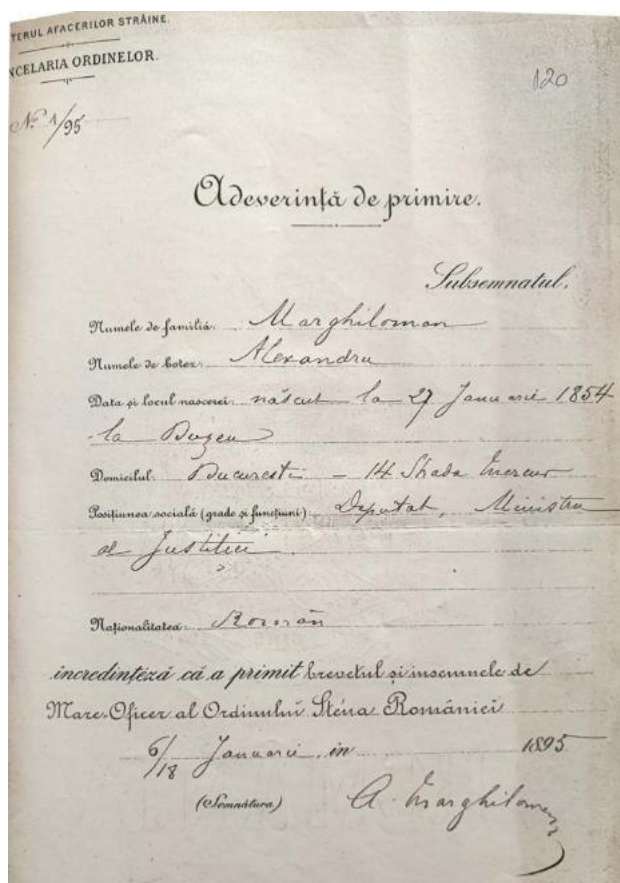

Fig. 2. Adeverința lui Alexandru Marghiloman de primire a brevetului și însemnelor de Mare Ofițer al Ordinului Steaua României, completată și semnată în 6/18 ianuarie 1895.

o placă sau stea cu opt raze îndoite, diamantate, peste tot de argint, cu un diametru de 90 milimetri. Pe stea se află crucea întocmai ca la celelalte grade, având vulturul în centru cu deviza IN FIDE SALUS. Afară de aceasta, ei poartă la gât și crucea de Comandor. Pentru militari, forma decorațiunii este tot ca cea pentru civili, cu diferența numai că fiecare clasă are pe decorațiune două spade suspendate deasupra crucii. Militarii însă, numiți membri ai ordinului pentru fapte meritorii săvârșite în timp de război, vor purta pe decorațiune două spade încrucișate, care la Cavaleri și Ofițeri vor figura și pe panglică” [8, pp. 15-18].

Urmare a raportului lui P.P. Carp, ministrul Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 15.542 din 3 septembrie 1888 (fig. 6), regele Carol I a semnat decretul nr. 2.575 din 3 septembrie 1888 (fig. 7), prin care l-a numit membru al Ordinului *Coroana României* în gradul de Comandor (fig. 9-10) pe Alexandru Ion Marghiloman, ministrul Justiției, Cavalier al Ordinului de la 1881, pentru servicii excepționale [9, p. 3058]. Potrivit adeverinței de primire a brevetului de Comandor al Ordinului *Coroana României*, completată și semnată la București, în 9/21 septembrie 1888,

Fig. 3-4. Ordinul *Steaua României* în gradul de Comandor (avers și revers).

Fig. 5. Ordinul *Steaua României*, placa de Mare Ofițer (avers).

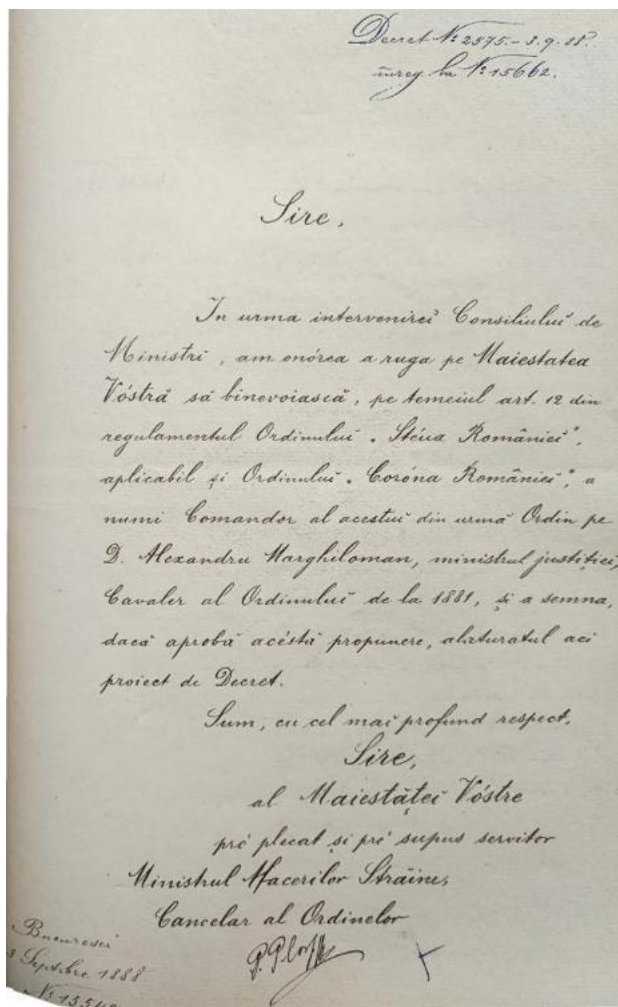

Fig. 6. Raportul lui P. P. Carp, ministrul Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 15.542 din 3 septembrie 1888.

Alexandru Marghiloman s-a născut la Buzău, în 1854 și își avea domiciliul în București (fig. 8).

Ordinul *Coroana României*, instituit prin legea de la 10 mai 1881 în memoria proclamării regatului, era destinat a recompensa serviciile aduse statului. Conform *Regulamentului Ordinului „Coroana României”* nr. 2002 din 6 august 1885 [10, p. 2100]: „Decorațiunea acestui Ordin este o cruce cu ramuri egale; fiecare ramură e de smalt roșu, având împrejur o dungă albă, între ramuri e cifra regală. În mijlocul crucii e un medalion cu două fețe: partea de deasupra conține coroana regală de oțel, pe smalt roșu; împrejur, pe un cerc de smalt alb, e scris, în partea superioară: PRIN NOI ÎNȘINE, și în partea inferioară, 14 MARTIE 1881. Reversul medalionului poartă scris la mijloc, pe smalt roșu: 1866, 1877, 1881. Crucea e atârnată de o panglică albastru-închis, cu câte o dungă pe fiecare latură de culoarea oțelului. Cavalerii poartă pe partea stângă a pieptului, atârnată de panglică, crucea prescrisă mai sus, în mărime de 40

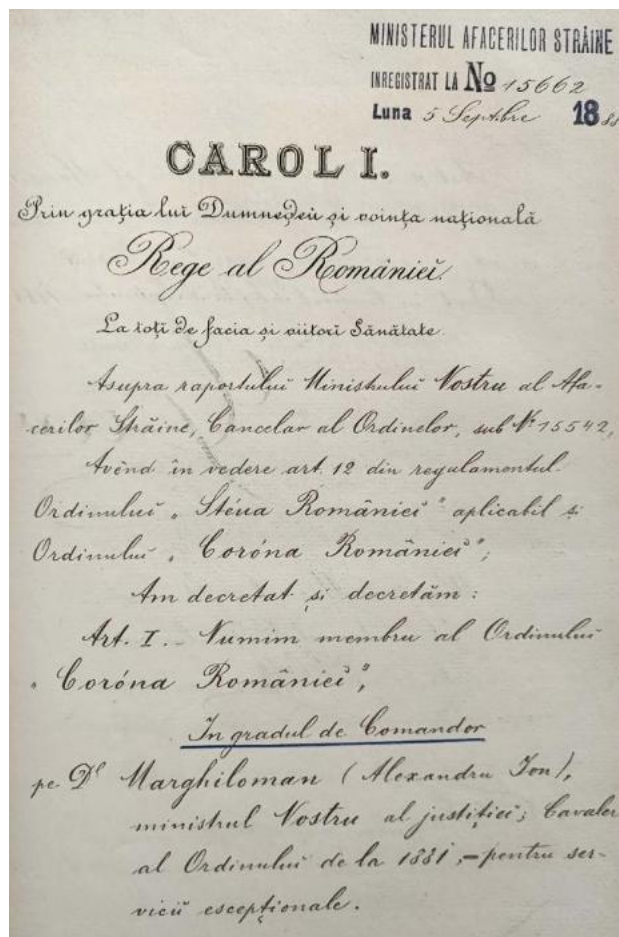

Fig. 7. Decretul regal nr. 2.575 din 3 septembrie 1888 (prima pagină).

milimetri, având cifra regală, între ramuri, de argint. Ofițerii poartă aceeași cruce, însă cu cifra regală, între ramuri, de aur, și cu rozetă pe panglică. Comandorii poartă crucea cu cifra de aur, în mărime de 60 milimetri, atârnată de gât” [11, pp. 7-13].

Bibliografie:

1. Nicoară Marius-Adrian. *O scurtă istorie a Buzăului văzută prin personalitățile sale*. Ediția a IV-a, revizuită și adăugită. Buzău: Editura Alpha MDN, 2025.
2. *Monitorul Oficial*, nr. 141 din 29 septembrie / 11 octombrie 1884.
3. *Monitorul Oficial*, nr. 243 din 7 (19) februarie 1895.
4. Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, dosar nr. 52/1895.
5. *Monitorul Oficial*, nr. 107 din 12 (24) mai 1877.
6. *Monitorul Oficial*, nr. 153 din 8 / 20 iulie 1877.
7. *Monitorul Oficial*, nr. 103 din 10 / 22 august 1885.
8. Szemkovics Laurențiu-Ștefan. *Decorații conferite clerului român (1916–1919) / Decorations awarded to the Romanian clergy (1916–1919)*. București: Editura Moroșan, 2019.

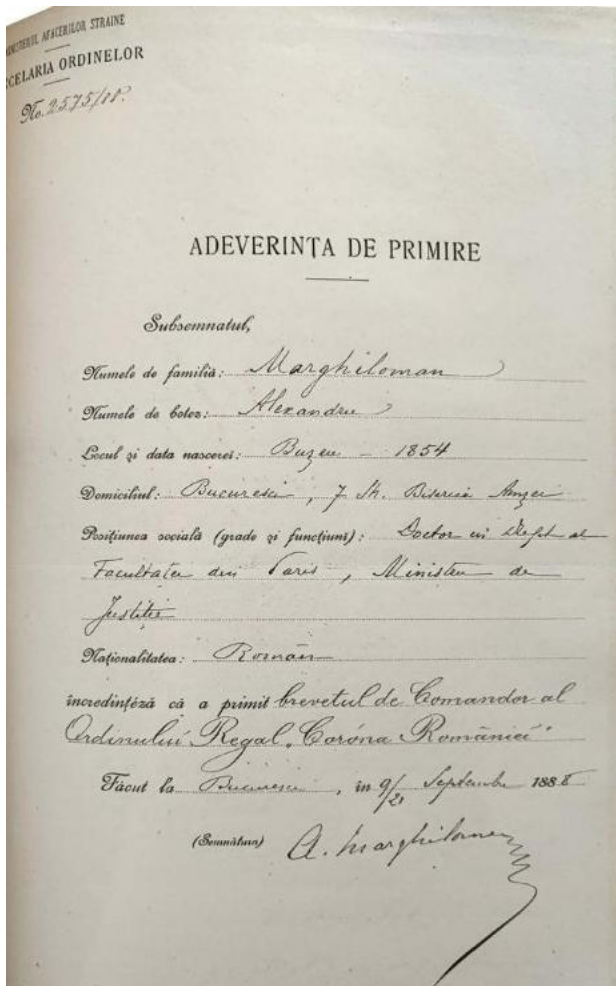

Fig. 8. Adeverința lui Alexandru Marghiloman de primire a brevetului de Comandor al Ordinului Coroana României, completată și semnată la București, în 9/21 septembrie 1888.

9. *Monitorul Oficial*, nr. 127 din 11 (23) septembrie 1888.

10. *Monitorul Oficial*, nr. 103 din 10 / 22 august 1885.

11. Szemkovics Laurențiu-Ștefan. *Ordinul „Coroana României” conferit lui Bogdan Petriceicu Hasdeu (1882, 1886)*. În: *Revista Arhivelor*, XCV, 2018, nr. 1-2.

Fig. 9-10. Ordinul Coroana României în gradul de Comandor (avers și revers).